

Otázka: Blízký východ (asie)

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Luboš92

1) Geografická poloha, přírodní zajímavosti, kulturně-historické souvislosti, původní obyvatelstvo

Bahrajn, Egypt, Irák, Írán , Izrael (Palestina) , Jemen, Jordánsko, Katar, Kuvajt, Kypr

Libanon, Omán, Saudská Arábie, Spojené Arabské Emiráty, Sýrie, Turecko

Všechny tyto státy jsou tradiční země Blízkého Východu, Turecko je socio-politicky

příbuzné Blízkému Východu. Palestina v Izraeli ještě není samostatný stát.

Povrch: Hornatá oblast s velkými bezodtokými pánvemi – především stepy, polopouště a

pouště (Velká solná poušť, Syrská poušť, Náfúd, Dahná, Rub al-Chálí, Velká písečná poušť), pustinné oblasti a horské pastviny. Mladá třetihorní pohoří (např. Taurus, Arménská vysočina, Zagros, Elborz, Íránská vysočina) jsou součástí alpínsko himálajského systému. Nejvyšší hora území je Damavand (5670 m.n.m), která je v pohoří El Borz. Nížin je v této oblasti málo (Mezopotámská nížina, povodí a ústí řeky Nil, Katarská prol.) Nejnižší položeným územím je pobřeží Mrtvého moře (okolo – 400 m n. m.) Podnebí: Podnebí je subtropické a suché tropické s nedostatkem srážek a velkými rozdíly teplot mezi dnem a nocí, ve vnitrozemí i mezi létem a zimou. V letním období je území intenzivně zahříváno a vzniká tak sezonní tlaková níže (cyklona).

Vodstvo: Arabský poloostrov obklopuje Rudé moře, Arabské moře, hodně významný je Perský záliv, sever poloostrovu, Turecko a Kypr obklopuje Středozemní moře. Černé moře. Největší řeky jsou Euphrat a Tigris, které ústí do Perského zálivu. Egyptem protéká Nil. Jordánem protéká Jordán a vlévá do Mrtvého moře, které je 394 m pod úrovní oceánu. Jsou zde i jezera (Tuz, Van, Urmíjské j., Namak)- vysoká salinita. největším jezerem je Kaspické moře, které je i největší na světě.

Tato oblast je velmi suchá a proto je voda strategická surovina. Nedostatek vodních

zdrojů, některé toky ve vnitrozemí zanikají. Slabá říční síť. Vodní toky – pitná, užitková,

závlahová voda. Oázy – zdroj podpovrchové vody. Mořská voda – odsolování. Obyvatelstvo: Žije zde přibližně 230 mil. obyvatel (nejvíce Turecko – 61,8 mil.). Hustota zalidnění je v průměru nízká, velké územní rozdíly. Převážná část zalidnění je při pobřežích moří a v údolí Euphratu a Tigrisu (příznivé podnebí, možnost zemědělství). V pouštích je téměř nulové zalidnění. Přirozené přírůstky jsou vysoké. Největší urbanizaci mají malé státy (Kuvajt, Katar, Spojené Arabské Emiráty) a Saudská Arábie

Národnost je pestrá, kromě Arabského poloostrovu (Arabové), Turkové, Peršané. Žije

zde i mnoho menšin: Kurdové (Turecko, Irák), Ázerbajdžánci (Irán), Arméni a Židé.

Dlouhodobý problémem je vztah Arabského obyvatelstva a Židů.

2) Izrael

IZRAEL - hl.město-Jeruzalém (posvátné místo-smrt Ježíše Krista)-olivová hora, bazilika všech národů, Golgota(místo ukřižování Ježíše), chrámová hora, mešita Al Axa,

hora Sion (hrob krále Davida).

Izrael je svatá země pro Židy, křesťany, muslimy.

Hospodářství: Izrael je na okolní poměry velmi bohatý stát se silným bankovním sektorem. Těší se silné hospodářské a politické podpory ze strany USA

Izrael je vyspělá průmyslově-zemědělská země. Surovinová základna nestačí křít

potřeby zpracovatelného průmyslu. Těží se draselná a bromová sůl, fosfority, ropa, zemní plyn, měděná ruda, železná ruda a stavební suroviny. Z Genezaretského jezera je přiváděna voda do celé země, tak je umožněno zavlažování a kultivace pouště.

Obyvatelstvo: V Izraeli žijí hlavně Židé (85%), kromě toho také Arabové. V důsledku soustavného přistěhovalectví židovského obyvatelstva počet obyvatel roste.

Cestovní ruch: Cestovní ruch je rozšířen.

Světově známé letoviště a centrum zábavy Eilat. Po vzoru amerického Las Vegas můžete

i v tomto městě nalézt obrovské množství hazardu. Jericho, Jeruzalém aj.

Jemen: – Hlavním město: San'á .Jemen je stát na jihu Arabského poloostrova. Suchá oblast.

3)TURECKO

Hlavní město: Ankara,Náboženství: islám

Státní zřízení: republika, není členem EU- od r. 1923 republika (zasloužil se o to Mustafa Kemal – přezdívka „Atatürk,“ zakázal mnohoženství, zavedl povinnou školní docházku, zavedl latinku, chtěl dostat Turecko do Evropy).Nemrut Dagí-vyhaslá sopka.

– u hranice se Sýrií – národ Kurdové, nejvyšší hora: Ararat. Průplavy-Bospor a Dardaneli.

Marmarské moře, Egejské moře, Středozemní moře, Černé moře.Van- největší jezero.

Kappadokie-centrální oblast. Pamukkale- kaskáda jezírek.

Antalya,Alanie-centra turecké riviery.

Islám– pouť do Mekky, 1 bůh – Aláh, Ramadán – postí měsíc, jídlo jen po západu slunce

Ankara mnoho mešit a muzeí (např. archeologické),Římské lázně,Atatürkovo mauzoleum.

Artemidin chrám.

Istanbul (dříve konstantinopol) přes Bospor spojeny visutým mostem, Chrám Haghia Spohia

- **Modrá mešita**:- součástí je 6 minaretů- leží naproti Chrámu Haghia Sophia

- vyzdobená mozaikami z modrého skla

- **Topkapi**:- Dělová brána- palác- součástí je harém

ANTICKÉ PAMÁTKY-Trója: objevitel Tróji – H. Schlieman

- **Efes**:- Artemidin chrám – byl jedním ze 7 divů světa- amfiteátr

- **Bodrum**:- přístavní městečko- v minulosti název Halikarnas – mauzoleum

PAMÁTKY UNESCO

- **Pamukalle**:- travertinové kaskády- přírodní dědictví

- **Kappadokie**:- měkké vyvřeliny- lidé si v nich postavili domy a chrámy

4)Ostatní blízko východní státy

SAÚDSKÁ ARÁBIE -Hlavní město: Rijád

- jedna z nejbohatších zemí na světě (díky ropě)

- Mekka a Medina – 2 nejposvátnější místa pro islám

Mekka- narodil se zde Mohamed, je zde i pohřben

- hádždž – pouť muslimů do Mekky (1x ročně)

- svatyně Kaaba – čtvercová stavba na náměstí, ukryt zde posvátný kámen

- do města mohou vstoupit pouze vyznavači islámu
- v okolí těchto měst se mohou lidé (ne muslimové) zdržovat max. 3 dny

Medina- první město, které uznává islám

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY - uskupení 7 emirátů - v čele šejkové

Dubaj- umělé ostrovy (např. podle světadílů, palma...) Abudabí- nejvyšší budova světa

JORDÁNSKO - stabilní království Hlavní město: Ammán

- město Petra - skalní město - budovy, kláštery, obytné domy; UNESCO
- Mrtvé moře (izraelsko-jordánské hranicemléčivé účinky), Kerak- křižácký hrad.

SÝRIE -asadovská diktatura

Hlavní město: Damašek (UNESCO) nejdéle osídlené město na zemi.

- v centru města - Mešita Umájovců - vznikla na původní křesťanské památce - na hrobu Jana Křtitele. Palmyra- zbytky města. Jerash- zbytky antického města ma kopci.

Lattakia- přímořské středisko.

LIBANON- hl. město- Bejrút. Zbytky Fénických měst(byblos,tyros,sidor)

IRÁK -Bagdád- hlavní město Iráku

- 2. největší město v jihozápadní Asii- leží na řece Tigris
- podnebí: pouštní, výrazné teplotní rozdíly mezi dnem a nocí

Babylon- Babylon neboli Brána boží bylo město jižní Mezopotámie

ÍRÁN -**Teherán**- hlavní město Íránu

- centrem íránské provincie, sídlem nejvyšších úřadů státní správy
- četné univerzity, muzea, pamětihodnosti- 2 letiště
- Císařská věž:- obrácené písmeno Y, přejmenovaná na Věž svobody
- Národní muzeum klenotů:- Paví trůn, Zlatá koruna, Diamant moře světla
- Zelený palác:- zrcadlový sál

Zikkurat:- střediskem uctívání- na vrcholku chrám zasvěcený Mardukovi- na jihu od Zukkuratu
- chrám Esagila

Persepolis- starověké město v dnešní íránské provincii Fárs (antická Persida)

- rozlehlý palácový komplex - zbudovaný na umělé terase

Eufrat a Tigris

- Eufrat**:- největší řeka Blízkého východu- protéká Tureckem, Sýrií a Irákem
- Tigris**:- protéká Tureckem a Irákem- v minulosti z východu ohraničovala území Mezopotámie- 1 750 km dlouhá- pramení ve východní Anatolii- v Iráku se stéká s Eufratem a tvoří řeku Šatt al Arab → Perský záliv

Mezopotámie - území na Blízkém východě, mezi řekami Eufrat a Tigris

- součást tzv. úrodného půlměsíce- dnes součástí Iráku a Sýrie- Asyrská a Babylonská říše - 2 najmocnější státní útvary v Mezopotámii

Afgánistán-hl.město Kábul